

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๒๒๕/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิชุมชน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี กรณีร้องเรียนว่าการดำเนินโครงการเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยเครื่องใหม่ ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ ในพื้นที่ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ละเมิดสิทธิของประชาชน

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้อง ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๘๖/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕ ว่า ผู้ถูกร้องจะดำเนินโครงการเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเครื่องใหม่ เพื่อการแพทย์ เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ขนาด ๑๕-๒๐ เมกะวัตต์ ในพื้นที่ของผู้ถูกร้อง ณ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยว่าจ้างบริษัท จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (Environmental Health Impact Assessment: EHIA) ซึ่งได้จัดรับฟังความเห็นตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่

ครั้งที่ ๑ ขั้นตอนกำหนดขอบเขตและแนวทาง (ค.๑) เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑

ครั้งที่ ๒ ขั้นตอนรับฟังความเห็น (ค.๒) เมื่อเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม ๒๕๖๒

ครั้งที่ ๓ ขั้นตอนทบทวนร่างรายงานฯ (ค.๓) เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๕

ผู้ร้องเห็นว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวละเมิดสิทธิของประชาชนหลายประการ จึงขอให้ตรวจสอบ ดังนี้

(๑) รายงาน EHIA ไม่ได้ประเมินความคุ้มค่าของโครงการให้ประชาชนทราบ และการเลือกที่ตั้งโครงการไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยอ้างว่าปี ๒๕๓๓ ได้ศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่แล้ว

(๒) รายงานระยะทางเมื่อเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ที่จะตั้งขึ้นใหม่ ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ จำกัดไว้เพียง ๓๐๐-๔๐๐ เมตร ไม่สอดคล้องกับข้อมูลในรายงานการประเมินผลกระทบของเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์เครื่องเดิมที่สำนักงานบางเขนของผู้ถูกร้อง ขนาด ๒ เมกะวัตต์ ซึ่งได้แสดงการจำลองการแพร่กระจายของสารกัมมันตรังสีในกรณีเกิดการรั่วไหลจากเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ โดยกำหนดไว้ที่ ๘๐ กิโลเมตร

/(๓) โครงการ...

(๓) โครงการก่อสร้างเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ที่ถูกยกเลิกไปแล้ว เป็นคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ หากดำเนินโครงการใหม่อาจทำให้เกิดปัญหาข้อพิพาทและความเสียหายขึ้นอีก

(๔) กระบวนการรับฟังความเห็นของประชาชน ให้ข้อมูลเฉพาะด้านดี แจกเงินและสิ่งของเพื่อจูงใจ และรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในรัศมีเพียง ๕ กิโลเมตรรอบพื้นที่โครงการ ทั้งที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจได้รับผลกระทบอยู่รอบโครงการมากกว่ารัศมี ๕ กิโลเมตร

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือผู้ถูกร้อง ที่ อว ๕๔๐๑.๑/๑๘๗ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือบริษัท

ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือองค์การบริหารส่วนตำบลทรายมูล ที่ นย ๗๑๑๐๑/๗๓๓ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ หนังสือจังหวัดนครนายก ด่วนที่สุด ที่ นย ๐๐๑๗.๑/๔๘๓๙ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลาจืด ที่ นย ๗๔๒๐๑/๕๖๕ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึง เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ หนังสือองค์การบริหารส่วนตำบลบางอ้อ ที่ นย ๗๒๙๐๑/๒๖๒ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๗ รายงานการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๕ ณ สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) และองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

๒.๑.๘ ความเห็นของ พยานผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ให้ไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๒.๑.๙ หนังสือสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ด่วนที่สุด ที่ อว ๐๕๐๔/๙๐๔ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๐ รายงานการศึกษาดูงานโครงการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการวิจัยรังสีรักษาจากโบรอนจับยึดนิวตรอน เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ณ อาคารศูนย์ปฏิบัติการวิจัยรังสีรักษาจากโบรอนจับยึดนิวตรอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา จัดทำโดยพนักงานเจ้าหน้าที่

๒.๑.๑๑ สำเนาหนังสือกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ด่วนที่สุด ที่ อว ๐๒๑๓/๑๑๑๓ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๗ ถึงประธานสภาผู้แทนราษฎร

๒.๑.๑๒ รายงานฉบับสมบูรณ์ การศึกษาสถานที่ตั้งเครื่องปฏิกรณ์วิจัยเบื้องต้น (เล่ม ๑/๒: เนื้อหา) เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ จัดทำโดยบริษัท ██████████

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ผู้ร้องให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม และวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๕ สรุปได้ดังนี้

(๑) การประเมินความคุ้มค่าของโครงการ ผู้ร้องเห็นว่า ขัดต่อพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๒๒^๑ โดยปี ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องได้ว่าจ้างให้มีการจัดรายงานการประเมินความคุ้มค่าของโครงการ ขนาด ๑๐ เมกะวัตต์ ต่อมาได้ทบทวนรายงานดังกล่าวอีกครั้งในปี ๒๕๖๐ โดยกำหนดขอบเขตรายละเอียดและคุณสมบัติไว้ แต่ให้เป็นความลับ อีกทั้งเมื่อปี ๒๕๖๓ ได้ทบทวนการประเมินความคุ้มค่าของโครงการเป็นครั้งที่ ๓ แต่ไม่เปิดเผยให้ประชาชนทราบ

(๒) สถานที่ตั้งโครงการไม่มีความเหมาะสม การเลือกสถานที่ตั้งโครงการในพื้นที่ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ใช้ข้อมูลเมื่อปี ๒๕๓๒ ซึ่งผ่านมากกว่า ๓๐ ปีแล้ว

/สภาพในปี...

^๑ มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานประมาณร่วมกันจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจของรัฐที่ส่วนราชการดำเนินการอยู่ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะได้ดำเนินการต่อไปหรือยุบเลิก และเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในการประเมินความคุ้มค่าตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละภารกิจ ความเป็นไปได้ของภารกิจหรือโครงการที่ดำเนินการ ประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะพึงได้และรายจ่ายที่ต้องเสียไปก่อนและหลังที่ส่วนราชการดำเนินการด้วย

ความคุ้มค่าตามมาตรานี้ ให้ความหมายรวมถึงประโยชน์หรือผลเสียทางสังคม และประโยชน์หรือผลเสียอื่นซึ่งไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ด้วย

สภาพในปี ๒๕๖๕ เปลี่ยนแปลงไปมาก เป็นพื้นที่น้ำท่วมถึง^๒ เสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยจากสารกัมมันตรังสี รั่วไหลปนเปื้อนในน้ำ พื้นดินมีความอ่อนตัวเสี่ยงต่อการแพร่ของสารกัมมันตรังสีสู่ชั้นดิน พื้นที่กลุ่มรอยเลื่อน นครนายกซึ่งเป็นรอยเลื่อนที่มีพลัง^๓ เสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยจากการเกิดแผ่นดินไหว อยู่ใกล้สนามบิน โรงเรียนการบินกรุงเทพประมาณ ๘ กิโลเมตร และเสี่ยงเกิดการก่อวินาศกรรมได้โดยง่าย รวมทั้งผู้ถูกร้อง ได้ใช้พื้นที่ผิวดินประเภท หากเป็นการใช้ที่ดินของหน่วยงานรัฐ เพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก.) ต้องมีพื้นที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ และต้องดำเนินการโดยไม่หวัง ผลกำไร

(๓) การใช้พื้นที่เก็บกากกัมมันตรังสี ผู้ถูกร้องใช้พื้นที่จัดเก็บกาก กัมมันตรังสี ในพื้นที่สำนักงานคลองห้า อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และสำนักงานองครักษ์ ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ของผู้ถูกร้อง โดยไม่จัดทำรายงาน EHIA และพบหลักฐาน การปนเปื้อนสารกัมมันตรังสีในระดับสูงมาก ตามรายงานของผู้ถูกร้องที่ตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ http://bit.ly/No_NORM พบว่า

(๓.๑) ปี ๒๕๖๐ พบค่าปนเปื้อนสูงถึง ๖๒.๒ มิลลิซีเวิร์ตต่อชั่วโมง (ค่ามาตรฐานคือไม่เกิน ๑ มิลลิซีเวิร์ตต่อชั่วโมง) เนื่องจากเมื่อปี ๒๕๕๔ น้ำท่วมบ่อบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ สำนักงานคลองห้า และเกิดการรั่วไหลปนเปื้อนของสารกัมมันตรังสี อีกทั้งไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๘๐ เรื่องใบอนุญาตจัดการกากกัมมันตรังสี โดย สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.) ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบแล้ว

(๓.๒) การเก็บกากกัมมันตรังสีที่สำนักงานองครักษ์พบปัญหาคือ มีอาคารเก็บกากกัมมันตรังสีเพิ่มมาใหม่ โดยเก็บกากกัมมันตรังสีซีซีเอ็ม-๑๓๗ ซึ่งมีค่าครึ่งชีวิต ๓๐ ปี

ทั้งนี้ การขอรับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานที่ให้บริการจัดการกาก กัมมันตรังสี ตามกฎกระทรวงการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๖๑ ระบุไว้ว่า กากกัมมันตรังสีจะต้อง ฝังกลบใต้ดินในระดับต่างกัน ๓ ระดับ ขึ้นอยู่กับความแรงของกัมมันตรังสี แต่ที่ผ่านมา ประเทศไทยไม่เคย ฝังกลบตามกฎหมายดังกล่าว โดยผู้ถูกร้องจัดเก็บไว้ในอาคารเก็บกากกัมมันตรังสี ๓ แห่ง ได้แก่ (๑) สำนักงานบางเขน ๒ อาคาร (๒) สำนักงานคลองห้า ๒ อาคาร และ (๓) สำนักงานองครักษ์ ๑ อาคาร

(๔) การจัดทำรายงาน EHIA โครงการนี้มีกำหนดจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ ๓ (ค.๓) โดยจะต้องหารือกับกลุ่มผู้ร้องก่อน แต่กลุ่มผู้ร้องกลับไม่ได้รับทราบ และเข้าถึงข้อมูล อีกทั้งกระบวนการรับฟังความคิดเห็นไม่ครอบคลุมประชากรที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด

/และข้อมูล..

^๒ อ้างอิงจากแผนที่น้ำท่วมปี ๒๕๕๔ ของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA)

^๓ อ้างอิงจากกรมทรัพยากรธรณี รายงานฉบับสมบูรณ์ สัญญาจ้างเลขที่ [REDACTED]

และข้อมูลประชากรในรายงาน EHIA ไม่ตรงกับความเป็นจริง การจัดรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ได้แจกเงินและสิ่งของให้กับชาวบ้านและผู้นำชุมชน อีกทั้งการนำเสนอเอกสาร EHIA เลือกรายงานเฉพาะสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับผู้จัดทำรายงาน

(๕) ความไม่โปร่งใสของโครงการ การจัดสรรงบประมาณดำเนินโครงการไม่ได้ประเมินความคุ้มค่าอย่างรอบคอบ และมีการแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวยให้โครงการ ทั้งที่ขัดต่อหลักการของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency: IAEA) อีกทั้งโครงการเดิมมีคดีที่ฟ้องร้องกับบริษัท ██████████ จาก ██████████ ซึ่งคดีความอยู่ในศาลอนุญาโตตุลาการ แต่ไม่มีข้อมูลความคืบหน้า โดยผู้ถูกร้องแจ้งว่าเป็นความลับทางกฎหมาย ผู้ร้องจึงเห็นว่า การดำเนินโครงการของผู้ถูกร้องอาจเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อคดีดังกล่าว และจากเอกสารรายงานการสอบสวนและศึกษาโครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์การเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ คณะกรรมการวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้สรุปในตอนท้ายไว้ว่า “ให้จัดทำโครงการใหม่ทันที โดยไม่เกี่ยวข้องกับโครงการเดิม” แต่ผู้ถูกร้องกลับดำเนินการในพื้นที่เดิม และใช้ข้อมูลเดิมในโครงการใหม่ ประกอบกับความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ ██████████ ระบุไว้ชัดเจนว่า “แต่การที่ผู้ถูกร้องจะมีสิทธิว่าจ้างผู้รับจ้างรายใหม่โดยให้ผู้รับจ้างรับผิดชอบค่าใช้จ่ายได้ก็ต่อเมื่อข้อเท็จจริงยุติว่าผู้รับจ้างเป็นฝ่ายผิดสัญญา” (คู่กรณีแพ้คดี) ซึ่งคดีเดิมยังไม่ยุติ แต่กลับจะมีการก่อสร้างโครงการใหม่ในพื้นที่เดิม

(๖) ประชาชนไม่มั่นใจในการดำเนินโครงการของผู้ถูกร้อง

(๖.๑) ในช่วงปี ๒๕๓๓ ที่จะตั้งโครงการอาคารเก็บกากกัมมันตรังสี ทั้ง ๒ แห่ง คือ ที่สำนักงานคลองห้าและที่สำนักงานองครักษ์ ผู้ถูกร้องไม่ได้ทำประชาพิจารณ์ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ อีกทั้งการประชาสัมพันธ์การจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามรายงาน EHIA (ค.๑ และ ค.๒) ก็ไม่ทั่วถึง นอกจากนี้ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการยังไม่ครบถ้วน โดยเฉพาะเรื่องกากกัมมันตรังสีซึ่งเป็นองค์ประกอบ ๑ ใน ๓ ของโครงการ

(๖.๒) มีข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับการแพร่กระจายรังสีจากโครงการ ซึ่งสามารถแพร่กระจายไปถึง ๒๘ จังหวัด โดยอ้างอิงระยะต่าง ๆ ของเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ ตามหลักการ IAEA ระบุไว้ว่า UPZ^๔ ต้องไม่ต่ำกว่า ๐.๕ กิโลเมตร แต่พื้นที่สำนักงานองครักษ์ของผู้ถูกร้องใหญ่ไม่พอ จึงออกกฎหมายใหม่มาเอื้ออำนวย

(๖.๓) ตามข้อกำหนดของ IAEA จำเป็นต้องย้ายเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ขนาด ๒ เมกะวัตต์ จากสำนักงานบางเขน เนื่องจาก “ต้องห่างจากสนามบินและชุมชน” แต่ผู้ถูกร้อง

/พิจารณา...

^๔ เขตป้องกันเร่งด่วน (urgent protective action planning zone หรือ UPZ) ที่เป็นพื้นที่ซึ่งสามารถดำเนินการตามมาตรการป้องกันอันตรายทางรังสีได้ทันที

พิจารณาที่ตั้งโครงการเพียง ๒ พื้นที่เท่านั้น คือ สำนักงานองครักษ์และสำนักงานบางเขน เสมือนเป็นการบังคับเลือกที่ตั้งโครงการแห่งใหม่เป็นที่สำนักงานองครักษ์เท่านั้น

(๖.๔) ภาพพื้นที่หากเกิดการรั่วไหลของเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัย ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ มีระยะประมาณ ๓๐๐ เมตร เท่านั้น ในขณะที่ข้อมูลจำลองการรั่วไหลของเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยเดิม ขนาด ๒ เมกะวัตต์ ครอบคลุมรัศมี ๘๐ กิโลเมตร และอ้างว่าที่ผ่านมา การดำเนินการของโครงการนิวเคลียร์ไม่เคยเกิดอุบัติเหตุใด ๆ แต่จากข้อมูลของ IAEA มีรายงานการเกิดอุบัติเหตุ อย่างน้อย ๓ ครั้ง จึงเป็นการให้ข้อมูลเชิงบวกเพียงด้านเดียว

(๖.๕) การนำเสนอโครงการเน้นย้ำประโยชน์เพื่อการแพทย์เป็นหลัก คือ เพื่อการรักษาโรคมะเร็ง แต่จากข้อมูลค่าเฉลี่ยการอภิบาลด้านนิวเคลียร์และรังสีของ ปส. ระหว่างปี ๒๕๕๔-๒๕๕๗ พบว่า สัดส่วนการใช้งานของสารกัมมันตรังสีตามใบอนุญาต เน้นอุตสาหกรรมเป็นหลัก กล่าวคือ ด้านอุตสาหกรรม ร้อยละ ๖๓ ด้านการแพทย์ ร้อยละ ๒๗ ด้านการศึกษาวิจัย ร้อยละ ๘ และด้านอื่น ๆ ร้อยละ ๒

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

(๑) ความเป็นมาของโครงการ

(๑.๑) เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๒ คณะรัฐมนตรีมีมติให้ย้ายเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยเดิมจากสำนักงานบางเขนไปยังตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ เนื่องจากมีความเหมาะสมด้านพื้นที่มากกว่า โดยได้ศึกษาและคัดเลือกจากพื้นที่ ๓๑ แห่ง โครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องครักษ์มีวัตถุประสงค์เพื่อลดการสูญเสียเงินตราจากการนำเข้าสารไอโซโทปรังสีจากต่างประเทศ เพิ่มโอกาสแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ด้านอุตสาหกรรม อัญมณี การเกษตร ส่งเสริมการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ และได้วางงบประมาณจัดซื้อเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัย ขนาด ๑๐ เมกะวัตต์ เป็นเงิน ๗,๒๑๖.๔๒ ล้านบาท โดยมีบริษัท ██████████ ผ่านเกณฑ์การพิจารณาด้านเทคนิคเพียงบริษัทเดียว แต่ยังไม่มีการรับรองความปลอดภัย จึงจำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม ทำให้เกิดความล่าช้าจนกระทั่งสัญญาว่าจ้างสิ้นสุดเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการโครงการต่อไปได้

(๑.๒) ปี ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องศึกษาความเป็นไปได้และจัดทำแผนธุรกิจโครงการติดตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเครื่องใหม่อีกครั้ง และปี ๒๕๕๓ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ศึกษาและประเมินความคุ้มค่าของโครงการ ขนาด ๑๐ เมกะวัตต์ แต่ไม่ได้มีแนวทางการเสนอโครงการ ซึ่งอาจเป็นเพราะติดเรื่องคดีของโครงการเก่า ต่อมาได้นำผลการศึกษาเมื่อปี ๒๕๕๓ มาทบทวนและศึกษาเพิ่มเติม และปี ๒๕๖๐ ได้เริ่มศึกษาและประเมินความคุ้มค่าของโครงการเป็นครั้งที่สอง โดยเปลี่ยนเป็นขนาด ๑๕-๒๐ เมกะวัตต์

/(๑.๓) ปี ๒๕๖๑...

(๑.๓) ปี ๒๕๖๑ ศึกษาสถานที่ตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเบื้องต้น และจัดทำรายงาน EHIA รวมถึงจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย โดยจัดทำแผนงานโครงการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันด้านการแพทย์ อุตสาหกรรม การวิจัยพัฒนา และนวัตกรรม ด้วยเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยไว้แล้ว คาดว่าในปี ๒๕๗๘ จะเริ่มเดินเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยได้

(๑.๔) ปี ๒๕๖๓ ศึกษาความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ เพื่อให้ทราบความต้องการทั้งหมด สำหรับใช้ในการออกแบบขนาดกำลังการผลิต ไม่ได้เป็นการศึกษารายงานประเมินความคุ้มค่า

(๒) การดำเนินโครงการของผู้ถูกร้อง

(๒.๑) เมื่อโครงการผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ผู้ถูกร้อง จะเตรียมการขอใบอนุญาตเพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ใบอนุญาตก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ และใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ตามลำดับ ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ต้องยื่นพร้อมรายงานวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่ตั้ง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยรายละเอียด ได้แก่ (๑) ผลกระทบจากเหตุการณ์ภายนอกต่อพื้นที่ตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ทั้งในส่วนที่เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ (๒) ลักษณะของพื้นที่ตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ (๓) รายงานด้านสิ่งแวดล้อม (๔) การกระจายตัวของประชากรบริเวณโดยรอบพื้นที่ตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ (๕) เส้นทางอพยพประชาชนกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี และ (๖) การป้องกันและระงับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนและสิ่งแวดล้อม

(๒.๒) ผู้ถูกร้องได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาให้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ครอบคลุมพื้นที่รอบโครงการรัศมี ๕ กิโลเมตร

(๒.๓) รายงาน EHIA ได้ประเมินอุบัติเหตุสารกัมมันตภาพรังสีรั่วไหล ทั้งในส่วนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพ โดยประเมินความเสี่ยงจากระดับโอกาสและระดับความรุนแรงจากทุก ๆ ปัจจัย ตลอดจนประเมินเชิงสถิติด้วยแล้ว (ภาคผนวก ก)

(๒.๔) ผู้ถูกร้องต้องปฏิบัติตามมาตรการติดตามและตรวจสอบผลกระทบที่กำหนดในรายงาน EHIA โดยมี ปส. เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแล แต่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายชัดเจนความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยทางนิวเคลียร์ จึงเสนอแนวทางในรูปแบบของโรงไฟฟ้า คือ จัดตั้งกองทุนดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และจัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนเพื่อให้ได้ประโยชน์จากการพัฒนาพื้นที่ (ยังไม่ระบุไว้ใน ค.๑ และ ค.๒ โดยจะเสนอและระบุไว้ใน ค.๓)

/ (๒.๕) ประเด็น...

(๒.๕) ประเด็นปัญหาและข้อห่วงกังวลตามข้อร้องเรียนในการจัดทำรายงาน EHIA ผู้ถูกร้องชี้แจงดังนี้

- การศึกษาทางเลือกอื่น

ผู้ถูกร้องมีความจำเป็นต้องดำเนินการโครงการนี้ต่อไป เนื่องจากเครื่องไฮโดรตรอนไม่สามารถผลิตไฮโซโทปบางตัวได้ ซึ่งผู้ถูกร้องต้องให้บริการในสวนนี้ และได้ศึกษาความเหมาะสมและประเมินพื้นที่ตั้งโครงการแล้ว โดยได้วางแผนให้เป็นศูนย์บริหารและจัดการเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัย และยังมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเกี่ยวกับศูนย์มะเร็งในระดับประเทศ อีกทั้งเดิมโครงการอยู่ในความรับผิดชอบของ ปส. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานประกอบการทางนิวเคลียร์และรังสีตั้งแต่ปี ๒๕๓๒ แต่ในปี ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องแยกออกมาจาก ปส. โดยได้รับการโอนย้ายทรัพย์สิน (รวมเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยที่สำนักงานบางเขน) และอาคารสำนักงานในพื้นที่อำเภอองครักษ์ ซึ่งสร้างห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ไว้แล้ว

- การเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว

ผู้ถูกร้องได้ศึกษาคุณสมบัติสถานที่ตั้ง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านธรณีวิทยาทั้งของบริษัทที่ปรึกษาและผู้ไม่มีส่วนได้เสีย ซึ่งเห็นตรงกันว่า รอยเลื่อนนครนายกเป็นรอยเลื่อนที่ไม่มีพลัง แต่เมื่อประมาณ ๓,๐๐๐ ปีที่แล้ว เคยเกิดแผ่นดินไหวระดับ ๖.๘ ริกเตอร์ จึงต้องออกแบบโครงสร้างและอาคารให้รองรับแผ่นดินไหวในระดับดังกล่าว

- การเกิดเหตุการณ์น้ำท่วม

พื้นที่นี้ไม่ได้ปรับระดับหรือถมดิน แต่จากเหตุการณ์มหาอุทกภัยเมื่อปี ๒๕๕๔ ปรากฏว่า น้ำท่วมไม่ถึง การระบายน้ำสะดวก รวมทั้งได้ทำแบบจำลองทิศทางน้ำไหลและกระจายของน้ำหากเกิดกรณีเขื่อนขุนด่านปราการชลและเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์พังทลาย พบว่า พื้นที่นี้อยู่ในเกณฑ์ปลอดภัย

- การจัดเก็บและรั่วไหลของกากกัมมันตรังสีที่สำนักงานคลองห้า

กรณีเกิดเหตุอุทกภัยในบริเวณดังกล่าวซึ่งมีอาคารกักเก็บสารกัมมันตรังสีเมื่อปี ๒๕๕๔ นั้น ได้สำรวจความปลอดภัยแล้ว พบว่า ระดับรังสีที่แผ่ออกมาสูง (วัดจากผนัง) แต่อาคารดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ที่มีรั้วรอบขอบชิด ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงหรือได้รับผลกระทบ และได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ร้องเรียนแล้ว

(๓) สถานะปัจจุบันของโครงการ

ปี ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรสรุปได้ว่า ยังไม่ได้เริ่มดำเนินโครงการ ขณะนี้อยู่ในช่วงเตรียมการ คือ เตรียมข้อมูลและจัดทำเอกสารที่จำเป็นเพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขอความเห็นชอบในการดำเนินโครงการจากคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.)

(๑.๑) โครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเครื่องใหม่ของผู้ถูกร้อง ยังไม่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาอนุญาต เนื่องจากยังไม่ได้ยื่นคำขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์

(๑.๒) การต่อต้านโครงการเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเครื่องใหม่ในประเด็นเกี่ยวกับเกณฑ์รัศมีตามระเบียบคณะกรรมการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติว่าด้วยมาตรฐานด้านความเหมาะสมของสถานที่ตั้งเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัย พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ค่อนข้างมีขอบเขตรอบคอบ จึงอาจทำให้รัศมีมากกว่าที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตาม ปส. จะพิจารณาใช้เกณฑ์นี้เป็นอันดับแรก หากต่างจากเกณฑ์ดังกล่าว ก็ต้องพิจารณาว่าผู้ขอรับใบอนุญาตได้ประเมินอย่างไรว่า ปริมาณรังสีเป็นไปตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายกระทรวงการอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยการสร้างความเข้าใจกับภาคประชาชน สำหรับในขั้นตอนการพิจารณาออกใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ปส. ต้องจัดรับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณโดยรอบพื้นที่ตั้ง

(๑.๓) ปส. รับผิดชอบเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ โดยได้เตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัย กฎหมาย กฎระเบียบเกี่ยวกับสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี รวมทั้งการปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณีหรือความตกลงระหว่างประเทศและมาตรฐานสากล โดยการอนุมัติในพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมทั้งกฎระเบียบที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ทำให้ผู้รับใบอนุญาตสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ต้องปฏิบัติตามตราสารระหว่างประเทศทางนิวเคลียร์ที่มีผลผูกพันกับประเทศไทยด้วย (ภาคผนวก ข)

(๑.๔) การจัดการกากกัมมันตรังสี ตามพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ นั้น มีกฎกระทรวงศักยภาพของผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี การอนุญาตและการเลิกดำเนินการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาตเกี่ยวกับการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี และมีบทเฉพาะกาลกำหนดให้ผู้ให้บริการที่ดำเนินการอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานที่ให้บริการและใบอนุญาตก่อสร้างสถานที่ให้บริการ และเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้ว สามารถให้บริการต่อไปได้ จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตจากเลขาธิการ ปส. บทเฉพาะกาลดังกล่าวกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ ตามหลักความต่อเนื่องของประโยชน์

/สาธารณะ...

สาธารณะ การดำเนินการเป็นผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี เป็นกิจการที่มีความจำเป็น เพื่อให้การ
ใช้ประโยชน์จากพลังงานนิวเคลียร์และรังสีเป็นไปด้วยความปลอดภัยต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม

(๒) บริษัท ██████████

(๒.๑) ผู้ถูกร้องได้ว่าจ้างบริษัท ██████████ ให้จัดทำรายงาน EHIA โดยได้วิเคราะห์และกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและพิจารณาร่วมกับหน่วยงานราชการและผู้นำชุมชนในพื้นที่ จำแนกกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้เสียเป็น ๗ กลุ่ม^๕ เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่แท้จริง

(๒.๒) ผู้ถูกร้องได้ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่เอกสารโครงการในเบื้องต้น ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ และได้จัดทำประชาคมเพื่อให้รับรู้ภารกิจของผู้ถูกร้อง ทุกหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอองครักษ์ (๑๑ ตำบล ๑๑๓ หมู่บ้าน) ในช่วงวันที่ ๑๒-๑๖ และ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ตลอดจนจัดตั้งคณะที่ปรึกษาในการทำงานสำหรับโครงการ ประกอบด้วยผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่องครักษ์ มีหน้าที่ให้คำปรึกษา/หารือแนวทางในการดำเนินการด้านความร่วมมือของประชาชนที่เหมาะสมกับบริษัทในพื้นที่ อีกทั้งได้ประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อให้ทราบรายละเอียดเบื้องต้น ก่อนจะจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ ๑

(๒.๓) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนซึ่งต้องจัด ๓ ครั้ง ปรากฏว่า

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมโรงเรียนองครักษ์ ตำบลองครักษ์ อำเภอองครักษ์ มีผู้เข้าร่วม ๗๓๐ คน เป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียในการกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมรวมทั้งรายละเอียดโครงการ

ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๕ เมษายน ถึงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ มีผู้เข้าร่วม รวม ๒๘๙ คน เป็นการสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์หน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งทางตรงและทางอ้อม และประชุมเชิงปฏิบัติการจากการศึกษาดูงาน

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๕ ไม่สามารถจัดประชุมได้ เนื่องจากประชาชนคัดค้านและไม่เห็นด้วย

/(๓) จังหวัด...

^๕ ประกาศสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแนวทางกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอน สามารถแบ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ออกเป็น ๗ กลุ่ม ได้แก่ (๑) ผู้ที่ได้รับผลกระทบ (๒) ผู้ที่รับผิดชอบจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (๓) ผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (๔) หน่วยงานราชการในระดับต่าง ๆ (๕) องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และนักวิชาการอิสระ (๖) สื่อมวลชน และ (๗) ประชาชนทั่วไป

(๓) จังหวัดนครนายก

(๓.๑) บริเวณพื้นที่ดำเนินโครงการและใกล้เคียงในรัศมี ๕ กิโลเมตร ครอบคลุมเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ๖ แห่ง และเทศบาล ๑ แห่ง รวม ๓๔ ชุมชน มีประชากร ๓๘,๐๘๒ คน และมีครัวเรือน ๑๕,๔๗๖ หลังคาเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนี้ มีโรงเรียนและสถานศึกษา ๑๑ แห่ง วัดและศาสนสถาน ๔ แห่ง สถานพยาบาล ๓ แห่ง สถานีราชการ ๙ แห่ง ธนาคาร ๕ แห่ง บริษัทเอกชน ๕ แห่ง และแม่น้ำลำคลอง ๑๓ แห่ง

(๓.๒) การร้องเรียนเกี่ยวกับโครงการของผู้ถูกร้อง

• วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒ สมาคม [redacted] ยื่นหนังสือคัดค้านต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก ซึ่งจังหวัดนครนายกส่งข้อมูลดังกล่าวให้ผู้ถูกร้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

• วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒ เครือข่าย [redacted] ได้ชุมนุมและยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี ผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก ขอให้ยุติโครงการซึ่งต่อมาสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหนังสือตอบว่า ได้แจ้งให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทราบแล้ว

• วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เครือข่าย [redacted] ได้ยื่นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก ขอให้ยุติการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ครั้งที่ ๓ ในการจัดทำรายงาน EHIA โดยจังหวัดนครนายกส่งประเด็นข้อร้องเรียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปส. และผู้ถูกร้อง

• วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๓ มีการชุมนุมและยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี ผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก เนื่องจากมีความกังวลในประเด็นการประเมินความคุ้มค่า การกำหนดที่ตั้ง การแจกเงินและสิ่งของเพื่อจูงใจผู้เข้าร่วมการจัดรับฟังความคิดเห็น รวมถึงปัญหาข้อพิพาทในโครงการเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์เดิม ซึ่งใช้พื้นที่เดียวกัน จึงประสงค์ให้นายกรัฐมนตรีสั่งยุติโครงการ และในเบื้องต้นขอให้ชะลอการจัดเวที ค.๓ ไว้ก่อน จนกว่าจะได้ข้อยุติ

• วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕ สมาคม [redacted] ได้เข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก เพื่อขอหารือการคัดค้านโครงการของผู้ถูกร้อง ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๕ จังหวัดนครนายกได้จัดประชุมสร้างการรับรู้และเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ถูกร้อง ปส. และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการอิสระ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนครนายก และภาคประชาชน ณ โรงแรม [redacted] ตำบลบ้านพร้าว อำเภอบ้านนา

จังหวัดนครนายก โดยเปิดโอกาสให้มีการชี้แจงข้อสงสัยและตอบข้อซักถามของประชาชนเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ ได้ส่งสรุปผลการประชุมเบื้องต้นให้ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และปลัดกระทรวงมหาดไทยทราบแล้ว

(๓.๓) จังหวัดนครนายกได้เตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยในการดำเนินโครงการของผู้ถูกร้องตามแผนพัฒนาจังหวัดนครนายก โดยจัดทำแผนฉุกเฉินและแผนเผชิญเหตุร่วมกับผู้ถูกร้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

(๔) องค์การบริหารส่วนตำบลทรายมูล ให้ข้อเท็จจริงเช่นเดียวกันกับผู้ถูกร้อง

(๕) องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลากด (อบต.บางปลากด)

(๕.๑) รัศมี ๕ กิโลเมตรจากที่ตั้งโครงการ ครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๒ ตำบลบางปลากด มีพื้นที่ ๑.๔๘ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๓ ของพื้นที่ในโครงการ มีพื้นที่บางส่วนคาบเกี่ยวหมู่บ้านจัดสรร และมีบ้านเรือนประชาชนตั้งอยู่แบบกระจายทั่วไป มีโครงการตลาดไม้ดอกไม้ประดับ มีพื้นที่เกษตรกรรมของประชาชน

(๕.๒) วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนครั้งที่ ๒ อบต.บางปลากด ได้ตั้งข้อสงสัย เช่น เหตุใดจึงกำหนดพื้นที่ศึกษารัศมี ๕ กิโลเมตร และโครงการของผู้ถูกร้องเป็นการติดตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์หรือไม่ กากของเสียที่เกิดขึ้นกำจัดด้วยวิธีใด และมีข้อเสนออื่น ๆ เช่น ควรชี้แจงโครงการที่จะก่อสร้างต่อที่ประชุมกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านการประชุมกลุ่มย่อย ควรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์โครงการผ่านสื่อออนไลน์ และขอให้สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นต้น

(๖) องค์การบริหารส่วนตำบลบางอ้อ (อบต.บางอ้อ)

รัศมี ๕ กิโลเมตรจากที่ตั้งโครงการ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบางอ้อ ในบริเวณหมู่ที่ ๙ ขนาดพื้นที่ ๔.๕๘ ตารางกิโลเมตร และหมู่ที่ ๑๑ ขนาดพื้นที่ ๖.๒๐ ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม ๕๗๘ คน ๒๔๔ ครัวเรือน ไม่มีหน่วยงานของรัฐและเอกชนหรือพื้นที่อ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) การศึกษาและเยี่ยมชมโครงการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการวิจัยรังสีรักษาจากโบรอนจับยึดนิวตรอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (โครงการ BNCT) ณ จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖

(๑.๑) โครงการ BNCT มีเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ที่เป็นเครื่องกำเนิดนิวตรอนขนาดเล็ก ๔๕ กิโลวัตต์ เพื่อใช้รักษามะเร็งและทำงานวิจัย เชื้อเพลิงที่ใช้มีลักษณะเป็นแท่งเหล็กขนาดเล็กหลายแท่งบรรจุในเครื่อง หนักประมาณ ๑.๗ กิโลกรัม โครงการตั้งอยู่ในพื้นที่มหาวิทยาลัย

/เทคโนโลยี...

เทคโนโลยีสุรนารี และไม่อยู่ในบริเวณชุมชนและที่พักอาศัย มีความหนาแน่นของประชากรน้อย (ประชากรน้อยกว่า ๕๐๐ คนต่อตารางกิโลเมตร) อยู่ใกล้โรงพยาบาลทำให้ง่ายต่อการเชื่อมโยงการรักษาผู้ป่วยมะเร็งรวมทั้งสะดวกในการเข้า-ออกโครงการมากที่สุด มีการเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการเตรียมความพร้อมกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี

(๑.๒) ปี ๒๕๖๓ โครงการ BNCT ได้จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่มีส่วนได้เสียและชุมชนที่อยู่บริเวณโดยรอบโครงการ เพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และนำเสนอให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยได้รับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์จาก ปส. แล้ว ศูนย์ปฏิบัติการโครงการ BNCT เป็นหน่วยงานแรกของประเทศที่เป็นสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ตามพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการทำประกันภัย ซึ่งยังไม่มีมารับทำประกันภัยสถานประกอบการประเภทนี้ เนื่องจากมีความเสี่ยงสูง มูลค่าความเสียหายสูง และการชดเชยเยียวยายสูง

(๑.๓) โครงการ BNCT ไม่เคยถูกร้องเรียน เนื่องจากได้ประชาสัมพันธ์และจัดทำเอกสารเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ เน้นการใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย ชวนติดตามมีภาพประกอบรวมทั้งทำวิดีโอสาริตความปลอดภัยและโครงสร้างของอาคารเครื่องปฏิกรณ์ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลว่าเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ของโครงการมีขนาดเล็ก มีการป้องกันรังสี และมีมาตรการควบคุมการแผ่รังสี ทั้งนี้ได้จัดทำโครงสร้างเสมือนจริงเพื่อทดสอบและสาธิตการทำงานของเครื่องปฏิกรณ์สำหรับผู้ที่สนใจเข้าเยี่ยมชมโครงการ คาดว่าจะเดินเครื่องและเปิดใช้งานได้ในปี ๒๕๗๐

(๒) คำชี้แจงของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดย ปส. และผู้ถูกร้อง (เอกสารตามรายการข้อ ๒.๑.๑๑) ซึ่งชี้แจงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร สรุปได้ว่าเนื่องด้วยข้อจำกัดทางเทคนิคหลายประการ เช่น ที่ตั้งเดิมของเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยของผู้ถูกร้องอยู่ท่ามกลางชุมชนที่ขยายตัว และห่างจากสนามบินดอนเมืองเพียง ๘ กิโลเมตร ไม่ตรงตามหลักความปลอดภัยสากลที่ต้องอยู่ห่างจากสนามบินพาณิชย์อย่างน้อย ๑๖ กิโลเมตร แต่ในทางเทคนิคผู้ถูกร้องไม่สามารถย้ายเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยได้ อย่างไรก็ตาม เกณฑ์พิจารณาระยะห่างจากสนามบินพาณิชย์เป็นเกณฑ์สำหรับโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ แต่สำหรับเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยจะมีความปลอดภัยมากกว่า และมีผลกระทบจากความเสี่ยงที่อาจเกิดอุบัติเหตุเครื่องบินพุ่งชน น้อยกว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มาก

(๓) รายงานการศึกษาสถานที่ตั้งเครื่องปฏิกรณ์วิจัยเบื้องต้น ฉบับสมบูรณ์ (เล่ม ๑/๒: เนื้อหา) ได้พิจารณาประเด็น ๒ ด้าน คือ ด้านวิศวกรรม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ สภาพภูมิประเทศ สภาพธรณีวิทยา สภาพอุทกวิทยาและอุทกธรณีวิทยา ด้านแผ่นดินไหว ด้านประชากร ด้าน

อุตุนิยมวิทยา การใช้ที่ดินและการใช้น้ำ ด้านสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งด้านระบบนิเวศวิทยาและสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ สรุปลงโดยสังเขปว่า พื้นที่โครงการตั้งอยู่ใกล้เขตชุมชนจึงอาจมีความเสี่ยงในกรณีที่มีการรั่วไหลของสารกัมมันตรังสีสู่แหล่งน้ำและอากาศ สำหรับการศึกษาด้านแผ่นดินไหวเป็นหัวข้อสำคัญในการพิจารณาความเหมาะสมโดยเฉพาะด้านความปลอดภัย ควรศึกษานิเวศวิทยาทางน้ำให้ครอบคลุมทั้งด้านเหนือน้ำและท้ายน้ำของจุดปล่อยน้ำทิ้งของโครงการ ประเมินผลกระทบจากการปล่อยน้ำทิ้งของโครงการ รวมถึงศึกษาความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำและการปนเปื้อนมลสารที่เกิดขึ้นจากโครงการในสัตว์น้ำของแหล่งรองรับน้ำทิ้ง อีกทั้งโครงการตั้งอยู่ในเขตชลประทาน หากมีการระบายน้ำทิ้งลงสู่คลองชลประทาน จะต้องขออนุญาตจากกรมชลประทาน โดยคุณภาพน้ำทิ้งต้องเป็นไปตามที่กรมชลประทานกำหนด เป็นต้น

๒.๒.๕ ความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญ

พยานผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมและการประเมินความเสี่ยงภัยด้านนิวเคลียร์ มีความเห็นและข้อสังเกตต่อร่างรายงาน EHIA ดังนี้

(๑) ข้อมูลรายละเอียดของเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยไม่มีความชัดเจน เช่น ประเภท ชนิดหรือตราสินค้า เป็นต้น และการคำนวณแบบจำลองการเคลื่อนตัวของน้ำใต้ดินบริเวณพื้นที่อำเภอองครักษ์ หากดำเนินโครงการแล้ว มีโอกาสและความเป็นไปได้ที่มลพิษจะรั่วไหลออกสู่ภายนอก โดยเฉพาะน้ำหล่อเย็น รวมทั้งรังสีนิวเคลียร์อาจแพร่กระจายออกสู่ภายนอกได้ ทั้งนี้ น้ำที่ปนเปื้อนรังสีนิวเคลียร์ที่ระบุไว้ว่า เมื่อเกิดการปนเปื้อนน้ำใต้ดิน ระยะเวลาที่การปนเปื้อนดังกล่าวจะถึงชั้นน้ำใต้ดินไปถึง กทม. หรือบริเวณอื่น ๆ ต้องใช้ระยะเวลาประมาณ ๖๐ ปี หรือมากกว่า นั้น เป็นการอนุมานจากเครื่องปฏิกรณ์ฯ ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ ที่ไม่ทราบรายละเอียดลักษณะเฉพาะ และมีข้อสังเกตว่าการประเมินข้อมูลทุกด้านในรายงาน EHIA อยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นการประเมินผลกระทบการปนเปื้อนรังสีที่ลงสู่ น้ำใต้ดิน อยู่ในระดับกลาง

(๒) ความเหมาะสมของพื้นที่โครงการ ต้องใช้ข้อมูลและแบบจำลองที่ทันสมัยที่สุด และนำมาคำนวณใหม่ เพื่อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง เช่น จากการประเมินผลกระทบเรื่องแผ่นดินไหว แม้อรอยเลื่อนที่อำเภอองครักษ์จะไม่มีพลังนัก แต่ต้องระวังรอยเลื่อนบริเวณภาคเหนือที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กล่าวคือ หากเกิดการเคลื่อนตัวของแผ่นดิน การขยับหรือการไหลของแผ่นดิน หรือดินถล่มจากการอุ้มน้ำไม่ไหว จะเป็นปัจจัยทำให้เกิดแผ่นดินไหวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลกระทบอาจแตกต่างจากการใช้ข้อมูลชุดเดิมที่คำนวณด้วยการจำลองสถานการณ์ กรณีเกิดอุทกภัยในพื้นที่โครงการและเขื่อนขุนด่านปราการชลพังทลายจนน้ำทะลักออกจากเขื่อน ซึ่งพบว่าน้ำจะไม่ท่วมโครงการ

/(๓) การประเมิน...

(๓) การประเมินความเสี่ยงภัยด้านนิวเคลียร์ เห็นว่า การประเมินที่ใช้แบบจำลองสำหรับมลพิษทางอากาศ (AERMOD) ซึ่งใช้เป็นแบบจำลองการแผ่รังสีที่สามารถทะลุทะลวง โดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือ ทิศทางลม แต่การประเมินคำนวณจากเครื่องปฏิกรณ์ฯ ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ ซึ่งผลการประเมินอาจต่ำหรือสูงก็ได้ อีกทั้งระยะห่างรัศมี ๕ กิโลเมตรที่กำหนดในการจัดทำรายงาน EHIA หากเกิดเหตุจริง การแผ่กระจายรังสีอาจไปได้ไกลมากกว่านั้น นอกจากนี้มีข้อสังเกตว่า การนำเข้าเชื้อเพลิงยูเรเนียม-๒๓๕ จากต่างประเทศ จะต้องระมัดระวังเรื่องการขนย้ายเป็นพิเศษ เนื่องจากประเทศไทยเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์มากเป็นอันดับต้นของโลก

(๔) หลักประกันความเสียหายและการชดเชยเยียวยาจากโครงการ มีตัวอย่างจากการศึกษาข้อมูลของประเทศญี่ปุ่นที่มีการใช้พลังงานนิวเคลียร์หลายแห่ง พบว่า มีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน โดยทำประกันภัยให้กับชุมชนที่อาจได้รับผลกระทบ เช่น พื้นที่ที่จะฝังกากกัมมันตรังสีจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ จะต้องสร้างกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนยอมรับนิวเคลียร์ในพื้นที่

(๕) ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน เห็นว่า หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องประชาสัมพันธ์และเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดให้ครบทุกด้าน และสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชน

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง กรณีการดำเนินโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัย อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก หรือไม่ อย่างไร โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ (๒) ได้รับรองให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาตรา ๕๗ (๒) กำหนดให้รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๕๘ กำหนดหน้าที่ของรัฐว่าในการดำเนินการของรัฐหรือที่รัฐอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของประชาชนหรือชุมชน รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการด้วย อีกทั้ง มาตรา ๔๑ ได้ให้การรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

ประกอบกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ ได้ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่จะดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ซึ่งสอดคล้อง

กบฏกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑๒ ที่ได้ให้การรับรองสิทธิของบุคคลที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุด รวมถึงการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ โดยรัฐจะต้องปรับปรุงในทุกด้านของสุขภาพลักษณะทางสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมเพื่อบรรลุผลในการทำให้สิทธิเหล่านี้เป็นจริงอย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Rights Council) ได้รับรองว่าการมีสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ดีต่อสุขภาพ และยั่งยืน เป็นสิทธิมนุษยชน อีกทั้งแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ มีหลักการสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การระวังไว้ก่อน (precautionary principle) ซึ่งเป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบาง และพื้นที่เสี่ยงเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น และคำนึงถึงกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม

๓.๒ กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่จะพิจารณา ๒ ประเด็น ดังนี้

๓.๒.๑ ประเด็นสถานที่ตั้งโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเครื่องใหม่ ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ ในพื้นที่ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ของผู้ถูกร้องมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อย่างไร

(๑) สถานที่เดิมของเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัย ขนาด ๒ เมกะวัตต์ ที่สำนักงานบางเขนของผู้ถูกร้อง อยู่ในพื้นที่ชุมชนและอยู่ห่างจากสนามบินดอนเมืองเพียง ๘ กิโลเมตร มีความเสี่ยงภัยกรณีอุบัติเหตุเครื่องบินพุ่งชนอาคาร และไม่สามารถย้ายเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยดังกล่าวได้ เนื่องจากมีความเสี่ยงสูงและอันตรายมาก รวมทั้งประสิทธิภาพการทำงานลดลงและไม่มีการผลิตเชื้อเพลิงแล้ว เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๖ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยแห่งใหม่ ขนาด ๑๐ เมกะวัตต์ ในพื้นที่ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยบริษัท ██████████ ผ่านเกณฑ์การพิจารณาเพียงบริษัทเดียว แต่ขาดการรับรองด้านความปลอดภัย ทำให้เกิดความล่าช้าจนสัญญาสิ้นสุดเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ต่อมาในปี ๒๕๕๑ และปี ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องได้ศึกษาความเป็นไปได้และจัดทำแผนธุรกิจโครงการติดตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเครื่องใหม่อีกครั้ง และได้ศึกษาและประเมินความคุ้มค่าของโครงการ ขนาดกำลังการผลิต ๑๐ เมกะวัตต์ ตามลำดับ แต่ไม่ได้มีแนวทางเสนอโครงการ จนกระทั่งปี ๒๕๖๐ ได้เริ่มศึกษาเป็นครั้งที่ ๒ ที่ขนาดกำลังการผลิต ๑๕-๒๐ เมกะวัตต์

(๒) เมื่อปี ๒๕๖๑ ผู้ถูกร้องได้ศึกษาสถานที่ตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเบื้องต้น และจัดทำรายงาน EHIA ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ โดยพิจารณาประเด็น ๒ ด้าน คือ ด้านวิศวกรรมและด้านสิ่งแวดล้อม สรุปโดยสังเขปว่า

/(๒.๑) พื้นที่...

(๒.๑) พื้นที่โครงการตั้งอยู่ใกล้เขตชุมชนจึงอาจมีความเสี่ยงในกรณีที่มีการรั่วไหลของสารกัมมันตรังสีสู่แหล่งน้ำและอากาศ และควรศึกษาให้มีความมั่นใจถึงความเสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมในกรณีที่มีเหตุไม่คาดคิดเกิดขึ้น ซึ่งหากเกิดการปนเปื้อนของสารเคมีในพื้นที่ จะมีการไหลไปยังพื้นที่รอบข้างตามรูปแบบของน้ำบาดาลในพื้นที่ จึงควรสร้างบ่อสังเกตการณ์เพิ่มเติม

(๒.๒) สำหรับประเด็นการศึกษาด้านแผ่นดินไหวเป็นหัวข้อสำคัญต่อการพิจารณาด้านความเหมาะสมโดยเฉพาะด้านความปลอดภัย เช่น ควรตรวจติดตาม (monitoring) ด้วยการติดตั้งเครื่องวัดแผ่นดินไหวแบบ Strong Motion Accelerometers ที่มีความเหมาะสมต่อการตรวจวัดแผ่นดินไหวที่มีขนาดไม่ใหญ่ โดยติดตั้งที่ตำแหน่งโครงการและห่างจากโครงการระยะ ๑๐ และ ๕๐ กิโลเมตร และตรวจวัดตัวแปรแผ่นดินไหวอย่างต่อเนื่อง แล้วนำข้อมูลการตรวจติดตามมาประเมินการออกแบบแผ่นดินไหวใหม่ รวมถึงคำนวณการตอบสนองของสิ่งก่อสร้างและอุปกรณ์ต่าง ๆ

(๒.๓) ควรศึกษานิเวศวิทยาทางน้ำให้ครอบคลุมทั้งด้านเหนือน้ำและท้ายน้ำของจุดปล่อยน้ำทิ้งของโครงการ รวมถึงประเมินผลกระทบจากการปล่อยน้ำทิ้ง ตลอดจนศึกษาความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำและการปนเปื้อนมลสารที่เกิดขึ้นจากโครงการในสัตว์น้ำของแหล่งรองรับน้ำทิ้ง

(๒.๔) โครงการตั้งอยู่ในเขตชลประทาน หากมีการระบายน้ำทิ้งลงสู่คลองชลประทาน จะต้องขออนุญาตจากกรมชลประทานก่อน โดยคุณภาพน้ำทิ้งต้องเป็นไปตามที่กรมชลประทานกำหนด

(๓) ข้อมูลในการจัดทำรายงาน EHIA ของโครงการ พบว่า หน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการระงับเหตุหรือการบรรเทาเหตุฉุกเฉินทางด้านนิวเคลียร์ และประชาชนในพื้นที่มีข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับการบริหารจัดการกากของเสียหรือวัสดุกัมมันตรังสีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เช่น วิธีการกำจัด ลักษณะของกากของเสียหรือวัสดุกัมมันตรังสี การกำจัดเชื้อเพลิงที่เป็นวัสดุกัมมันตรังสีใช้แล้ว และการย่อยสลายเองของวัสดุกัมมันตรังสี เป็นต้น และยังมีประเด็นเกี่ยวกับการจัดเก็บและการจัดการกากกัมมันตรังสีของผู้ถูกร้องทั้ง ๒ แห่ง โดยเฉพาะที่สำนักงานคลองห้า อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งตรวจพบว่ามี การปนเปื้อนภายหลังเกิดเหตุ น้ำท่วมในปี ๒๕๕๔ ด้วย

(๔) พิจารณาแล้วเห็นว่า

(๔.๑) การที่ผู้ถูกร้องดำเนินโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัย เครื่องใหม่ โดยเปลี่ยนจากขนาด ๑๐ เมกะวัตต์ เมื่อปี ๒๕๓๖ เป็นขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ ในปี ๒๕๖๕ โดยผู้ถูกร้องยังคงใช้พื้นที่ตำบลทรายมูลเป็นสถานที่ตั้งโครงการเช่นเดิม ซึ่งเป็นการเลือกพื้นที่ตามข้อมูลเมื่อ ๓๐ กว่าปีที่แล้ว ปัจจุบันสภาพพื้นที่โดยรอบโครงการดังกล่าวเปลี่ยนแปลงจากเดิมมาก เป็นพื้นที่

ชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น ประกอบด้วย สถานที่ราชการและเอกชน โรงพยาบาล โรงเรียน วัด แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และเขื่อนขนาดใหญ่ ๒ แห่ง และในรัศมี ๕ กิโลเมตร ยังมีหมู่บ้านจัดสรร โครงการไม้ประดับ และพื้นที่เกษตรกรรมของประชาชน ซึ่งแตกต่างจากการเลือกสถานที่ตั้งโครงการ BNCT ในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ไม่อยู่ในบริเวณชุมชนและที่พักอาศัย มีความหนาแน่นของประชากรน้อย

(๔.๒) ผลการศึกษาสถานที่ตั้งโดยละเอียดเชิงลึกด้านวิศวกรรมและด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ยังมีความเสี่ยงที่จะมีการรั่วไหลของสารกัมมันตรังสีสู่แหล่งน้ำและอากาศ และมีความเสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมในกรณีเกิดเหตุไม่คาดคิดขึ้น ซึ่งหากเกิดการปนเปื้อนของสารกัมมันตรังสีในพื้นที่ จะมีการไหลไปยังพื้นที่รอบข้างตามรูปแบบของน้ำบาดาลได้ นอกจากนี้ ประเด็นความปลอดภัยที่สำคัญ คือ ยังต้องศึกษาด้านแผ่นดินไหวอีกหลายประการซึ่งมีผลต่อการพิจารณาถึงความเหมาะสมด้วย

(๔.๓) ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบยังสอดคล้องกับความเห็นและข้อสังเกตของพยานผู้เชี่ยวชาญ ที่เห็นว่า (๑) สถานที่ตั้งโครงการใหม่ของผู้ถูกร้องมีโอกาสและความเป็นไปได้ที่มลพิษจะรั่วไหลออกสู่ภายนอก ซึ่งบริเวณที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่โครงการเป็นชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น (๒) ในรายงาน EHIA ไม่ปรากฏรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัย ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ รวมทั้งผลการประเมินผลกระทบในรายงาน EHIA ส่วนมากประเมินอยู่ในระดับต่ำ (๓) แบบจำลองและข้อมูลที่ใช้ไม่ทันสมัย (๔) มีการประเมินความเสี่ยงด้านนิวเคลียร์สำหรับมลพิษทางอากาศในรัศมีเพียง ๕ กิโลเมตรตามที่กำหนดในการจัดทำรายงาน EHIA ทั้งที่การแพร่รังสีสามารถแทรกกระจายไปไกลกว่านั้น (๕) การนำเข้าเชื้อเพลิงยูเรเนียม-๒๓๕ จากต่างประเทศ จะต้องควบคุมและระมัดระวังเรื่องการขนย้ายเป็นพิเศษ และ (๖) ประเด็นสำคัญ คือ ผู้ถูกร้องยังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่โครงการได้ รวมทั้งยังไม่มีบริษัทรับประกันภัยจากความเสียหายและการชดเชยเยียวยาผลกระทบจากสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ การดำเนินโครงการดังกล่าวจึงมีความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน สร้างความหวาดกลัว ความห่วงกังวลต่อประชาชนที่อยู่รอบบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงเป็นอย่างมาก

(๔.๔) นอกจากนี้ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ผ่านมา ๒ ครั้ง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับสถานที่ตั้งด้วยเหตุผลเช่นเดียวกัน รวมทั้งหากเกิดอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิด หน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการระงับเหตุหรือการบรรเทาเหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์ด้วย

(๔.๕) ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การดำเนินโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเครื่องใหม่ ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ ในพื้นที่ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ของผู้ถูกร้อง ไม่มีความเหมาะสมด้านสถานที่ตั้ง เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ

/และวิธี...

และวิถีชีวิตของประชาชนเป็นวงกว้างหลายด้านอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ถึงแม้คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยแห่งใหม่ในพื้นที่ดังกล่าว แต่เป็นการเห็นชอบตั้งแต่ปี ๒๕๓๒ และผ่านมา ๓๐ กว่าปีแล้ว สภาพพื้นที่ดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปมาก ผู้ถูกร้องจะต้องจัดหาพื้นที่ใหม่ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ที่สำคัญจะต้องไม่อยู่ใกล้กับชุมชน โดยให้ยึดหลักการระวางไว้ก่อน^๖ รวมทั้งหลักการด้านสิทธิมนุษยชนที่บัญญัติรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตด้วย

(๔.๖) จึงสรุปได้ว่า สถานที่ตั้งโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเครื่องใหม่ ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ ในพื้นที่ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ของผู้ถูกร้องไม่มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เป็นโครงการที่มีความเสี่ยงและอันตรายสูงต่อชุมชนโดยรอบ กรณีจึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ ปส. ต่อไป

๓.๒.๒ ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกระบวนการจัดทำรายงาน EHIA ของโครงการดังกล่าว มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

(๑) โครงการของผู้ถูกร้องเข้าข่ายต้องจัดทำรายงาน EHIA ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงต้องจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันแก้ไขหรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่อาจเกิดจากผลกระทบตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินโครงการ และประกาศให้ประชาชนทราบ อย่างน้อย ๓ ครั้ง ซึ่งผู้ถูกร้องได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาให้จัดทำรายงาน EHIA โดยวิเคราะห์และกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและพิจารณาร่วมกับหน่วยงานราชการและผู้นำชุมชนในพื้นที่ และก่อนเริ่มดำเนินโครงการ ผู้ถูกร้องได้จัดทำประชาคมในทุกหมู่บ้านของพื้นที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เพื่อให้รับรู้ภารกิจของผู้ถูกร้องและข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาโครงการ รวมถึงสอบถามทัศนคติที่มีต่อโครงการ ตลอดจนจัดตั้งคณะที่ปรึกษาในการทำงาน

/สำหรับ...

^๖ หลักการระวางไว้ก่อน เป็นหลักการที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นและคำนึงถึงกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม โดยในกรณีที่มีภัยคุกคามที่ก่อให้เกิดความเสียหายที่รุนแรงหรือไม่สามารถแก้ไขได้ การขาดข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่สมบูรณ์ไม่อาจใช้เป็นเหตุในการคัดค้านการใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันความเสี่ยงของสิ่งแวดล้อม แม้ข้อมูลหรือข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ในขณะนั้นจะยังไม่สมบูรณ์พอที่จะชี้ชัดได้ว่าจะมีผลกระทบใดเกิดขึ้นก็ตาม หากรอให้เกิดความเสียหายขึ้นก่อน ความเสียหายนั้นอาจรุนแรงเกินกว่าที่จะเยียวยาให้คืนได้

สำหรับโครงการ ทั้งนี้ มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบรายละเอียดเบื้องต้นก่อนจะจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในบริเวณพื้นที่ดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียงในรัศมี ๕ กิโลเมตร ครอบคลุมเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล รวม ๗ แห่ง ๓๔ ชุมชน มีประชากร ๓๘,๐๘๒ คน และมีครัวเรือน ๑๕,๔๗๖ หลังคาเรือน

(๒) ที่ผ่านมาโครงการได้จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปแล้ว ๒ ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ เป็นเวทีแสดงความคิดเห็น มีผู้เข้าร่วมประชุม ๗๓๐ คน

ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๕ เมษายน ถึงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นการสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถาม และการประชุมเชิงปฏิบัติการจากการศึกษาดูงาน มีผู้เข้าร่วม ๒๘๙ คน ทั้งนี้ อบต.บางปลากรด ได้ตั้งข้อสงสัยหลายประเด็น เช่น เหตุใดจึงกำหนดพื้นที่ศึกษารัศมีเพียง ๕ กิโลเมตร สถานที่ปัจจุบันของผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างก่อสร้างและเป็นการติดตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์หรือไม่ กากของเสียที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการกำจัดด้วยวิธีใด กากของเสียมีลักษณะเป็นอย่างไร เชื้อเพลิงที่ใช้แล้วถูกนำไปกำจัดด้วยวิธีใด มีโอกาสที่จะย่อยสลายเองได้หรือไม่ รวมทั้งได้มีข้อเสนออื่น ๆ เช่น ควรชี้แจงโครงการก่อสร้างต่อที่ประชุมของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านการประชุมกลุ่มย่อย เนื่องจากจะทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมเข้าใจมากขึ้น และควรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์

สำหรับครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๕ ไม่สามารถจัดประชุมได้ เนื่องจากชุมชนคัดค้านโครงการ แต่ต่อมาได้กำหนดจัดรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ ๓ อีกครั้ง เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๖ ปรากฏว่า มีกลุ่มผู้ไม่เห็นด้วยคัดค้านอย่างมาก

ทั้งนี้ กลุ่มผู้ร้องได้คัดค้านและขอให้ยุติโครงการอย่างน้อย ๕ ครั้ง และขอให้ยุติการจัดรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ ๓ เนื่องจากมีความกังวลต่อผลกระทบต่าง ๆ จากการดำเนินโครงการ เช่น การประเมินความคุ้มค่าของโครงการ การกำหนดสถานที่ตั้ง การแจกเงินและสิ่งของเพื่อจูงใจผู้เข้าร่วมการจัดรับฟังความคิดเห็น รวมถึงปัญหาข้อพิพาทในโครงการนิวเคลียร์เดิมซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ โดยขอให้ยุติโครงการและในเบื้องต้นขอให้ชะลอการจัดรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ ๓ ไว้ก่อน จนกว่าจะได้ข้อยุติในประเด็นร้องเรียนดังกล่าว

(๓) กรณีการจัดการกากกัมมันตรังสีของผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้ผู้ให้บริการต้องได้รับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานที่ให้บริการ ใบอนุญาตก่อสร้างสถานที่ให้บริการ และใบอนุญาตดำเนินการให้บริการ หากผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีโดยไม่มีใบอนุญาต จะมีความผิดตามกฎหมาย แต่เนื่องจากกฎกระทรวงศักยภาพ

/ของผู้ให้...

ของผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี การอนุญาตและการเลิกดำเนินการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาตเกี่ยวกับการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี มีบทเฉพาะกาลกำหนดให้ผู้ให้บริการที่ดำเนินการอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาต ให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานที่ให้บริการและใบอนุญาตก่อสร้างสถานที่ให้บริการ และเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้ว สามารถให้บริการต่อไปได้ จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตจากเลขาธิการ ปส. ซึ่งบทเฉพาะกาลดังกล่าวกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ และเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลความปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสีของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ถูกร้องเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี

(๔) พิจารณาแล้วเห็นว่า

(๔.๑) แม้ก่อนเริ่มโครงการในปี ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องได้ประชาสัมพันธ์และจัดทำประชาคมเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับรายละเอียดเบื้องต้นของโครงการ ซึ่งต่อมาในปี ๒๕๖๕ ผู้ถูกร้อง และบริษัทที่ปรึกษาได้จัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการดังกล่าวไปแล้ว ๒ ครั้ง เพื่อประกอบการจัดทำรายงาน EHIA โดยครอบคลุมบริเวณพื้นที่โครงการและใกล้เคียงในรัศมี ๕ กิโลเมตร ซึ่งมีประชากร ๓๘,๐๘๒ คน แต่มีผู้เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๑ เพียง ๗๓๐ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑.๙๒ และครั้งที่ ๒ เพียง ๒๘๙ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๗๖ ถือเป็นการรับฟังความคิดเห็นที่มีสัดส่วนจำนวนผู้เข้าร่วมน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในรัศมี ๕ กิโลเมตรดังกล่าว ทั้งที่โครงการของผู้ถูกร้อง เป็นโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนในวงกว้าง นอกจากนี้ กลับไม่มีข้อมูลรายละเอียดของเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัย ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ ในรายงาน EHIA

(๔.๒) การดำเนินโครงการที่ผ่านมา ยังมีข้อร้องเรียนและข้อห่วงกังวลหลายประการ และยังมีการคัดค้านโครงการมาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ความกังวลเกี่ยวกับสถานที่ตั้งที่ไม่มีความเหมาะสมตามหลักการของ IAEA การจัดการกากกัมมันตรังสีของผู้ถูกร้องในสถานที่เก็บและการทำลายทั้ง ๒ แห่ง โดยเฉพาะที่ตำบลคลองห้า อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ที่พบว่า เมื่อปี ๒๕๖๐ มีการปนเปื้อนสารกัมมันตภาพรังสี รวมทั้งกฎ ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ก็ยังอยู่ระหว่างดำเนินการของ ปส. ถึงแม้สถานที่เก็บและการทำลายกากกัมมันตรังสีของผู้ถูกร้องทั้ง ๒ แห่ง จะยังสามารถให้บริการต่อไปได้ตามกฎหมาย จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตจากเลขาธิการ ปส. ก็ตาม แต่ประชาชนยังขาดความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในการเก็บรักษา รวมทั้งประเด็นสำคัญที่มีปัญหาข้อพิพาทในโครงการนิวเคลียร์เดิมกับบริษัท ████████ ซึ่งคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ที่ประชาชนยังไม่ได้รับทราบข้อมูลจนเป็นที่ยุติ แต่ผู้ถูกร้องและบริษัทที่ปรึกษายังคงดำเนินโครงการต่อไป โดยไม่ได้นำข้อร้องเรียนและข้อห่วงกังวลของประชาชนในพื้นที่มาพิจารณาอย่างแท้จริง

/(๔.๓) เมื่อเปรียบเทียบ...

(๔.๓) เมื่อเปรียบเทียบกับโครงการ BNCT ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งเป็นสถานประกอบการนิวเคลียร์แห่งแรกภายใต้กฎกระทรวงการอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ พ.ศ. ๒๕๖๓ จะเห็นได้ว่า โครงการ BNCT ได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่มีส่วนได้เสียและชุมชนที่อยู่บริเวณโดยรอบโครงการและไม่เคยถูกร้องเรียน เนื่องจากได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และนำเสนอให้เห็นเป็นรูปธรรม ประชาสัมพันธ์และจัดทำเอกสารเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ เน้นการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีภาพประกอบ และทำวิดีโอสาธิตความปลอดภัย ทำให้เห็นถึงโครงสร้างของอาคารที่มีความปลอดภัย รวมทั้งจัดทำโครงสร้างเสมือนจริงเพื่อสาธิตการทำงานของเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ สร้างความเชื่อมั่นต่อการดำเนินโครงการดังกล่าวให้กับประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญที่เห็นว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการ เป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงานรัฐต้องประชาสัมพันธ์ เปิดเผยข้อมูล และสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อพลังงานนิวเคลียร์

(๔.๔) ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ในชั้นนี้เห็นว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ร้องและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการของผู้ถูกร้อง ยังไม่ครอบคลุมด้านเนื้อหา ขาดความชัดเจนหลายประเด็น และยังมีข้อยุติเกี่ยวกับข้อพิพาททางคดีในโครงการนิวเคลียร์เดิม ประกอบกับกฎระเบียบที่จะควบคุมและกำกับดูแลเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์ก็ยังคงอยู่ระหว่างดำเนินการของ ปส. รวมทั้งการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการของผู้ถูกร้องที่ผ่านมามีตามคำร้องนี้ เป็นเพียงการจัดเพื่อให้ครบจำนวนครั้งและอ้างได้ว่ามีกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมกระบวนการแล้วตามขั้นตอนที่กำหนดในการจัดทำรายงาน EHIA แต่จำนวนประชาชนผู้มีส่วนได้เสียที่รับฟังความคิดเห็นที่ผ่านมามีไม่ครอบคลุมผู้ได้รับผลกระทบทั้งหมดอย่างแท้จริง อีกทั้งยังมีข้อคิดเห็นและข้อห่วงกังวลหลายประการเกี่ยวกับโครงการของผู้ถูกร้อง ซึ่งสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และตามหนังสือสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีนั้น ไม่ได้รับรองและคุ้มครองเพียงแค่การมีส่วนร่วมในเชิงกระบวนการเท่านั้น แต่ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของประชาชน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างมีนัยสำคัญจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในเชิงเนื้อหาด้วย โดยที่รัฐต้องให้หลักประกันว่าการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จะต้องไม่ลดทอนวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นและตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการแห่งผลประโยชน์ร่วมกัน

จึงสรุปได้ว่า การรับฟังความคิดเห็น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกระบวนการจัดทำรายงาน EHIA ของโครงการของผู้ถูกร้อง

/มีการกระทำ...

มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

(๔.๕) อย่างไรก็ตาม โครงการของผู้ถูกร้องยังไม่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาอนุญาตของ ปส. เนื่องจากจะต้องจัดทำรายงาน EHIA ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้เรียบร้อย ก่อนนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ จากนั้นจึงจะสามารถยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ตามกฎหมายกระทรวงการอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจัดทำรายงาน EHIA ที่กำหนดให้ทุกโครงการใช้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเดียวกันซึ่งมีการกำหนดไว้กว้าง โดยไม่ได้ให้ความสำคัญในลักษณะเฉพาะของแต่ละโครงการ และกำหนดขั้นตอนการประเมินผลกระทบที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และความรุนแรงของแต่ละโครงการ ทั้งที่โครงการหรือกิจการแต่ละประเภทมีกระบวนการหรือผลกระทบที่แตกต่างกัน ย่อมเกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพรวมถึงมีผลกระทบในระดับที่แตกต่างกัน โครงการหรือกิจกรรมบางประเภทหรือบางขนาดมีความเสี่ยงสูงกว่าโครงการหรือกิจกรรมทั่วไป จึงต้องให้ความสำคัญในการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนที่มีความเสี่ยงสูงกว่าด้วย

สำหรับโครงการเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัย ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ของผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นโครงการเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์ที่อาจเกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสุขภาพและชีวิตของประชาชนอย่างกว้างขวาง เนื่องจากใช้วัสดุกัมมันตรังสีเป็นเชื้อเพลิง ซึ่งการแผ่รังสีของสารกัมมันตรังสี มนุษย์ไม่อาจสังเกตได้ด้วยตาเปล่า จึงต้องมีการจัดการที่แตกต่างจากโครงการหรือกิจกรรมอื่น ต้องมีมาตรการป้องกัน ควบคุม และตรวจสอบติดตามความปลอดภัยที่ละเอียดและซับซ้อน รวมทั้งการบำบัดและจัดการอย่างมีระบบ ตลอดจนต้องมีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน สามารถคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทุกด้าน โดยต้องพิจารณามาตรฐานความปลอดภัยสากล การป้องกันและควบคุมความปลอดภัยของสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ การประเมินผลกระทบที่อาจเกิดกับชุมชนอย่างรุนแรง ซึ่งต้องประเมินผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ตั้งแต่การคัดเลือกสถานที่ของโครงการ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพด้วย จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ปส. เพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๙/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ จึงมีมติดังนี้

๔.๑ ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากการเลือกสถานที่ตั้งโครงการเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยเครื่องใหม่ ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ในพื้นที่ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

๔.๒ ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในการรับฟังความคิดเห็น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ของโครงการเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยเครื่องใหม่ ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์

๔.๓ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๓.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๑) ให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อทบทวนสถานที่ตั้งโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัย ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ในพื้นที่ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ของผู้ถูกร้อง โดยศึกษาและพิจารณาพื้นที่อื่นที่มีความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศในการดำเนินโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยเครื่องใหม่ ให้มีความเหมาะสมกับสภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและสังคม โดยนำข้อคิดเห็น ข้อห่วงกังวล ของประชาชนที่ผ่านมากลับมาใช้ในพื้นที่ตั้งโครงการใหม่

(๒) ให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ และผู้ถูกร้อง จัดทำแผนดำเนินโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยในพื้นที่แห่งใหม่ โดยเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ความคุ้มค่าของโครงการ ผลกระทบ มาตรการป้องกันต่าง ๆ กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือมีภัยพิบัติ การชดเชยเยียวยา การติดตามตรวจสอบอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการจัดการกากกัมมันตรังสีและสถานที่จัดเก็บกากกัมมันตรังสี ให้มีความชัดเจน ถูกต้อง ครบถ้วน เข้าใจได้ง่าย และจัดรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์ โดยเปิดโอกาสให้นักวิชาการ ภาคประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มที่อาจได้รับผลกระทบในวงกว้าง สามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น และนำเสนอข้อมูลประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งให้นำความคิดเห็น ข้อห่วงกังวล รวมถึงความเดือดร้อน หรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากโครงการที่ผ่านมา ไปประกอบการดำเนินการโครงการใหม่ด้วย

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๓.๒ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๑) ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อทบทวนประเภทโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อสุขภาพในวงกว้าง รวมทั้งมีความเสี่ยงและเป็นอันตรายสูง โดยเฉพาะโครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยหรือโครงการที่เกี่ยวกับพลังงาน ต้องมีมาตรการป้องกันควบคุมอย่างรวดเร็ว และปลอดภัย ซึ่งรวมทั้งในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือมีภัยพิบัติที่เกิดจากการดำเนินการ มีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด และการติดตามที่ละเอียดชัดเจน เพื่อให้มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน และสามารถคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทุกด้าน รวมทั้งต้องมีมาตรการชดเชยเยียวยาความเสียหาย ตลอดจนต้องประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (Health Impact Assessment: HIA) อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วย

(๒) ให้สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติกำกับดูแลการจัดการกากกัมมันตรังสีของผู้ถูกร้องทั้ง ๒ แห่ง ได้แก่ สำนักงานคลองห้าและสำนักงานอครักษ์ โดยให้ผู้ถูกร้องตรวจสอบการปนเปื้อนสารกัมมันตรังสีเป็นประจำทุกเดือน และรายงานให้ประชาชนทั่วไปและพื้นที่ใกล้เคียงทราบผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางปรีดา คงแป้น	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นายวสันต์ ภัยหลีกลี้	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวสุภัทรา นาคะผิว	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ภาคผนวก ก

ร่างรายงาน EHIA โครงการเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยเครื่องใหม่ ขนาด ๒๐ เมกะวัตต์ ในพื้นที่ตำบลทรายมูล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ได้ประเมินอุบัติเหตุสารกัมมันตรังสีรั่วไหล ทั้งในส่วนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพ โดยประเมินความเสี่ยงจากระดับโอกาส และระดับความรุนแรงจากทุก ๆ ปัจจัย ตลอดจนมีการประเมินเชิงสถิติ ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องบ่งชี้อันตรายและประเมินความเสี่ยง โดยเครื่องมือที่ใช้กันทั่วไปในอุตสาหกรรมนิวเคลียร์ คือ Probabilistic Risk Assessment and Probabilistic Safety Assessment อ้างอิงตาม IAEA Safety Standard

๒. เหตุการณ์จำลอง (scenario) กรณีเกิดการรั่วไหล ในการประเมินผลกระทบ ด้านอันตรายร้ายแรง บริษัทที่ปรึกษาได้คำนวณการกระจายตัวของรังสี เพื่อประเมินพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบกรณีเกิดการรั่วไหล จากแหล่งกำเนิดรังสี ขนาด ๒ เมกะวัตต์ โดยจำลองสถานการณ์อุบัติเหตุ ที่อาจจะเกิดขึ้นในระดับร้ายแรงสูงสุด และใช้นิวไคลด์กัมมันตรังสี (Radionuclide) ที่อาจจะแผ่ออกมาสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปใช้พิจารณาหรือจัดทำแผนรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน (prepare contingency plan) และกำหนดเป็นมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสำหรับโครงการต่อไป ประกอบกับ (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสีในการขนส่งวัสดุกัมมันตรังสี วัสดุนิวเคลียร์ กากกัมมันตรังสี เชื้อเพลิงนิวเคลียร์ และเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว ภายใต้พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้การปนเปื้อนภาชนะ ต้องไม่เกิน ๔ เบ็กเคอเรลต่อตารางเซนติเมตร สำหรับวัสดุที่แผ่รังสีปีตา รังสีแกมมา และรังสีแอลฟาที่มีความเป็นพิษต่ำ ดังนั้น จากผลการประเมินเหตุการณ์จำลองอุบัติเหตุร้ายแรงสูงสุด สามารถสรุปได้ว่าระยะห่างที่ต้องกำจัดสิ่งปนเปื้อนจึงไม่เกิน ๘๐๐ เมตร จากโครงการ ยังไม่นับรวมครึ่งชีวิตที่รังสีจะสลายตัวไปในเวลาอันสั้น ซึ่งผู้ถูกร้องมีมาตรการรองรับเหตุผิดปกติที่อาจจะเกิดขึ้น ดังนี้

๒.๑ แผนฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสีของผู้ถูกร้อง ฉบับลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ โครงการต้องเตรียมความพร้อมให้มั่นใจว่ามีขีดความสามารถที่สอดคล้องกับแผนฉุกเฉิน อันได้แก่ ความรู้ งบประมาณ อุปกรณ์ และการตรวจสอบความพร้อมใช้งาน

๒.๒ โครงการต้องซักซ้อมการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสีนี้ร่วมกับชุมชน ส่วนราชการท้องถิ่น อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และผลการซักซ้อมนี้ต้องนำมาปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินการตามแผน รวมทั้ง การให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นบุคคลที่สาม ได้เข้ามาร่วมสังเกตการณ์และให้ข้อเสนอแนะหรือการรับรองแล้วแต่กรณี

๓. ผลกระทบและมาตรการในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาตามร่างรายงาน EHIA มีการประเมินผลกระทบ ๒ กรณี ดังนี้

๓.๑ การดำเนินการโดยปกติ: ประเมินว่ามีโอกาสที่สารกัมมันตรังสีสามารถออกไปสู่สิ่งแวดล้อมทางใดได้บ้าง ซึ่งปกติอาคารผลิตของผู้ถูกร้องในพื้นที่สำนักงานบางเขน เป็นระบบปิด โอกาสที่สารกัมมันตรังสีจะปล่อยออกภายนอกมีทางเดียว คือ กระบวนการดูดอากาศจากห้องระบบปิดไปสู่ภายนอก ดังนั้น จึงออกแบบเป็นระบบกรองโดยมีชั้นกรอง ซึ่งคำนวณย้อนกลับแล้วว่า ระดับที่ประชาชนทั่วไปมีโอกาสได้รับในระยะเวลา ๑ ปี มีค่าเท่าใด กำหนดตัวควบคุมตรวจวัดสารกัมมันตรังสี ติดตั้งเครื่องวัดทั้งในพื้นที่ของผู้ถูกร้อง และพื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ โดยสารกัมมันตรังสีจะเกาะไปกับฝุ่น

๓.๒ เหตุการณ์ไม่คาดคิด: โอกาสระเบิดมีน้อยมาก เพราะแท่งเชื้อเพลิงแช่อยู่ในน้ำที่อุณหภูมิ ๔๐ - ๖๐ องศาเซลเซียส ตลอดเวลา จึงไม่มีความร้อนสูงเหมือนโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ น้ำมีการหล่อเย็น น้ำที่สัมผัสแท่งเชื้อเพลิงเป็นระบบปิด ไม่ระบายน้ำที่มีส่วนสัมผัสสารกัมมันตรังสีออกสู่ภายนอก ในกรณีหากมีการระเบิด ได้ประเมินแล้วว่าแท่งเชื้อเพลิง ๑ แท่ง จะมีรัศมีเท่าไร โดยใช้หลักเกณฑ์ของ IAEA เป็นโมเดลทิศทางผลกระทบ ซึ่งระดับที่ได้และต้องเฝ้าระวังยังคงอยู่ในเขตพื้นที่ของผู้ถูกร้อง อย่างไรก็ตาม เรื่องแผนฉุกเฉิน ในการจัดทำรายงาน EHIA ได้สอบถามหน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ พบว่า ไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการระงับเหตุหรือการบรรเทาเหตุฉุกเฉินเรื่องเหล่านี้ ซึ่งเป็นข้อห่วงกังวล หากเปิดดำเนินการต้องให้ความรู้เรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ รายงาน EHIA บทที่ ๕ มีการทำแบบประเมินการรั่วไหล กรณีปกติทั่วไปโดยใช้แบบจำลอง AERMOD ในการคำนวณทิศทางกระจายทางอากาศ แต่กรณีฉุกเฉิน การแผ่กระจายทางรังสีในทางวิชาการใช้จุดความร้อน (hotspot) โดยนอกจากจะดำเนินการตามรายงาน EHIA ที่ใช้รัศมี ๕ กิโลเมตรแล้ว หลักเกณฑ์ของ IAEA จะกำหนดเรื่องเฉพาะด้านไว้ เช่น เรื่องอากาศใช้รัศมี ๓๒ กิโลเมตร เรื่องแผ่นดินไหวใช้รัศมี ๓๒๐ กิโลเมตร

ภาคผนวก ข

๑. การเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัย กฎหมาย กฎระเบียบ

พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ กำหนดให้ผู้ที่ตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ต้องได้รับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ (มาตรา ๕๑) ใบอนุญาตก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ (มาตรา ๕๕) และใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ (มาตรา ๖๔) จากเลขาธิการ ปส. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานโดยตำแหน่ง หากผู้รับใบอนุญาตดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ประสงค์จะเลิกดำเนินการ ต้องขอรับใบอนุญาตเลิกดำเนินการสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ตามมาตรา ๗๐ ด้วย นอกจากนี้ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี หรือการพิทักษ์ความปลอดภัยทางนิวเคลียร์แล้วแต่กรณี ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๙๑

สำหรับสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ที่ใช้เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการทางเทคนิคเกี่ยวกับวัสดุนิวเคลียร์ตามมาตรา ๙๓ และเจ้าหน้าที่เดินเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๙๔ ปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่ทำการของผู้รับใบอนุญาตด้วย โดยเจ้าหน้าที่ดำเนินการทางเทคนิคเกี่ยวกับวัสดุนิวเคลียร์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเดินเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ต้องได้รับใบอนุญาตจากเลขาธิการ ปส. ตามมาตรา ๙๕

๒. การเตรียมพร้อมกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี

ก่อนที่จะก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ กฎกระทรวงกำหนดข้อมูลและรายละเอียดของรายงานวิเคราะห์ความปลอดภัยของสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ฉบับเบื้องต้น ประเภทสถานที่ใช้เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์เพื่อการผลิตพลังงานและสถานที่ใช้เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัย พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ต้องยื่นรายงานวิเคราะห์ความปลอดภัยฉบับเบื้องต้น ซึ่งการเตรียมความพร้อมกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี เป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของรายงานวิเคราะห์ความปลอดภัย เพื่อประกอบการพิจารณาใบอนุญาตก่อสร้างสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ โดย ปส. จะประเมินว่าผู้ขอรับใบอนุญาตมีศักยภาพทางเทคนิคกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสีเพียงพอหรือไม่ นอกเหนือจากศักยภาพทางเทคนิคด้านอื่น ๆ ซึ่งรายงานวิเคราะห์ความปลอดภัยนี้ ต้องทบทวนทุก ๆ ๑๐ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๐๐ กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ระงับเหตุในเบื้องต้นตามแผนป้องกันอันตรายจากรังสีและต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของ ปส. ทราบทันที รวมทั้งต้องให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ไข บรรเทา หรือระงับซึ่งอันตรายหรือความเสียหายนั้น

/หากอันตราย...

หากอันตรายหรือความเสียหายนั้นมีลักษณะหรือขยายขอบเขตเป็นความเสียหาย สาธารณะหรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของ ปส. พบว่าการประกอบกิจการตามใบอนุญาตอาจ ก่อให้เกิดความเสียหายสาธารณะ ให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มีอำนาจเข้าระงับเหตุแห่งความเสียหายสาธารณะนั้นได้ทันที รวมทั้งมีอำนาจ ประกาศมาตรการเพื่อประโยชน์ในการระงับเหตุนั้น ตามมาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่ง ในการระงับเหตุ แห่งความเสียหายสาธารณะดังกล่าว จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีแผนฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เป็นแผนสนับสนุนและ อยู่ภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ และสำนักงานปรมาณู เพื่อสันติมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะและจัดให้มีเจ้าหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการดังกล่าว

๓. การปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณีหรือความตกลงระหว่างประเทศและมาตรฐานสากล

การปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณีหรือความตกลงระหว่างประเทศและมาตรฐานสากล ได้มีการอนุมัติในพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมทั้งกฎระเบียบที่ออกภายใต้ พระราชบัญญัตินี้ ซึ่งผู้รับใบอนุญาตสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ต้องปฏิบัติตามตราสารระหว่าง ประเทศทางนิวเคลียร์ที่มีผลผูกพันกับประเทศไทยด้วย และสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติเป็นผู้รับผิดชอบ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการทางนิวเคลียร์ ดังนี้

๓.๑ ด้านความปลอดภัยทางนิวเคลียร์ (nuclear safety)

- (๑) อนุสัญญาว่าด้วยความปลอดภัยทางนิวเคลียร์ (Convention on Nuclear Safety)
- (๒) อนุสัญญาร่วมว่าด้วยความปลอดภัยของการจัดการเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้ว และความปลอดภัยของการจัดการกากกัมมันตรังสี (Joint Convention on the Safety of Spent Fuel Management and on the Safety of Radioactive Waste Management)
- (๓) อนุสัญญาว่าด้วยการแจ้งอุบัติเหตุทางนิวเคลียร์โดยเร็ว (Convention on Early Notification of a Nuclear Accident)
- (๔) อนุสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือในกรณีอุบัติเหตุทางนิวเคลียร์หรือเหตุฉุกเฉิน ทางรังสี (Convention on Assistance in the Case of a Nuclear Accident or Radiological Emergency)

๓.๒ ด้านความมั่นคงปลอดภัย (nuclear security)

- (๑) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองทางกายภาพของวัสดุนิวเคลียร์และที่แก้ไขเพิ่มเติม (Convention on the Physical Protection of Nuclear Material and its Amendment)
- (๒) อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อปราบปรามการก่อการร้ายทางนิวเคลียร์ (International Convention for the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism)

๓.๓ ด้านการพิทักษ์ความปลอดภัยทางนิวเคลียร์ (nuclear safeguards)

(๑) ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศเพื่อพิทักษ์ความปลอดภัยวัสดุนิวเคลียร์ที่เกี่ยวข้องกับสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the International Atomic Energy Agency for the Application of Safeguards in Connection with the Treaty on the Non-proliferation of Nuclear Weapons หรือ NPT)

(๒) พิธีสารเพิ่มเติมความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศเพื่อพิทักษ์ความปลอดภัยวัสดุนิวเคลียร์ที่เกี่ยวข้องกับสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (Protocol Additional to the Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the International Atomic Energy Agency for the Application of Safeguards in Connection with the Treaty on the Non-proliferation of Nuclear Weapons หรือ AP)

(๓) สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty (CTBT) ซึ่งประเทศไทยให้สัตยาบันแล้ว แต่สนธิสัญญายังไม่มีผลบังคับใช้จนกว่าทั้ง ๔๔ ประเทศ ในภาคผนวก ๒ ของสนธิสัญญาจะให้สัตยาบันครบถ้วน

ภาคผนวก ค

การจัดการกากกัมมันตรังสี ตามพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙

เดิมตามพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ใช้การกำกับดูแลกากกัมมันตรังสีในรูปแบบการให้ใบอนุญาตครอบครองหรือใช้วัสดุพลอยได้ ต่อมาภายหลังมีพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้การกำกับดูแลกากกัมมันตรังสีในสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีของผู้ถูกร้องในรูปแบบใบอนุญาตครอบครองหรือใช้วัสดุกัมมันตรังสี และเมื่อกฎกระทรวงศักยภาพของผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี การอนุญาตและการเลิกดำเนินการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าว และสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.) อยู่ระหว่างพิจารณาและให้ความเห็นต่อคำขอและเอกสารประกอบคำขออนุญาตในเบื้องต้นก่อน แล้วจึงส่งให้คณะกรรมการความปลอดภัยในการจัดการกากกัมมันตรังสีและเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ใช้แล้วพิจารณาและให้ความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติพิจารณาต่อไป ระหว่างการพิจารณาเอกสารประกอบคำขออนุญาต พนักงานเจ้าหน้าที่ของ ปส. ได้ตรวจสอบสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีของผู้ถูกร้องอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเก็บตัวอย่างสิ่งแวดล้อมเพื่อเทียบกับค่ามาตรฐาน ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจได้ว่า การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ หรือการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัสดุกัมมันตรังสีและกากกัมมันตรังสีของผู้ถูกร้อง หรือสถานประกอบการใด ๆ นั้น ไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

การจัดการกากกัมมันตรังสี ตามพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติให้ผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีต้องได้รับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี ใบอนุญาตก่อสร้างสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี และใบอนุญาตดำเนินการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี หากผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีโดยไม่มีใบอนุญาตจะมีความผิดฐานให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ หมวด ๖ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับกากกัมมันตรังสี ดังนี้

๑) มาตรา ๗๙ กำหนดให้ผู้ก่อให้เกิดกากกัมมันตรังสีมีหน้าที่จัดการกากกัมมันตรังสีและต้องส่งให้หน่วยงานของรัฐจัดการ ปัจจุบันผู้ถูกร้องเป็นหน่วยงานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีเพียงรายเดียวของประเทศไทย ตามหน้าที่ที่กำหนดในมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. มาตรา ๘๐ บัญญัติว่า ผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี ต้องได้รับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี ใบอนุญาตก่อสร้างสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีและใบอนุญาตดำเนินการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี จากเลขาธิการ ปส. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์ตามลำดับ ซึ่งการกำกับดูแลสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีนั้นใช้หลักการให้ใบอนุญาตตามขั้นตอนของการจัดตั้งสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี

อย่างไรก็ตาม กฎกระทรวงศักยภาพของผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี การอนุญาตและการเลิกดำเนินการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาตเกี่ยวกับการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี มีบทเฉพาะกาลกำหนดให้ผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ยื่นคำขอรับใบอนุญาตดำเนินการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อตั้งสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีและใบอนุญาตก่อสร้างสถานที่ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี และเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้ว ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีต่อไปได้ จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตจากเลขาธิการ ปส. บทเฉพาะกาลดังกล่าวเป็นการกำหนดเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ ตามหลักความต่อเนื่องของประโยชน์สาธารณะ เนื่องจากบริการสาธารณะเป็นกิจการที่มีความจำเป็นสำหรับประชาชน ดังนั้น หากบริการสาธารณะหยุดชะงักลงย่อมทำให้ผู้ใช้บริการสาธารณะได้รับความเสียหายได้ ทั้งนี้ การเป็นผู้ให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสี เป็นกิจการที่มีความจำเป็นต่อสาธารณะ เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากพลังงานนิวเคลียร์และรังสีเป็นไปด้วยความปลอดภัยต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลความปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสีของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สทท. เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการให้บริการจัดการกากกัมมันตรังสีตามที่กฎหมายกำหนด